

Üresebb, teljesebb élet

Minden bűn az ürességtől való menekülésre tett kísérlet.

Simone Weil, Kegyelem és nehézkedés

Ragyogó napgolyó terpeszkedik az augusztusi égen azon a napon, amikor ez a történet kezdődik; azon a napon, amikor megszületek, azon a napon, amikor elkezdek élni.

Előtörő testem kitölti anyám repedő tűzgyűrűjét, szűz tudómet égeti e földi levegő, és úgy érkezem a világra, mint minden más ember: ökölbe szorított kézzel.

Gömbölyűségétől megüresítem őt – s ő vérzik. Magzatmázzal borított, gyűrött, visító kis lényemet a fény felé emelik.

Aztán nevet adnak.

Lehet név ennél rövidebb? Három betű, még egy *e* sem cifrálkodik a végén. Ann: ívek és vonalak triója.

Azt jelenti: „kegyelemmel teljes”.

Nem voltam az.

Mit jelent kegyelemmel teljesen élni? *Teljesen élően élni?*

Megmossák fakó bőrömet, lélegzem és csapkodok. Csapkodok.

Évtizedeken, egy életen át, folyton csak csapkodok, küszködöm, és valahogy mindig olyan... üresnek érzem magam. Nem sikerült a nevem szerint élnem.

Az első néhány évben talán lassan kitérült az életem: az ököl marokká nyílt, készen arra, hogy befogadja az ajándékokat, amiket Isten ad.

Ám ezekről az évekről nincsenek emlékeim. Azt mondják, az emlékezést egy trauma elektromossága rázza fel. Négyéves voltam, amikor ez nálam bekövetkezett. Akkor, amikor tócsába gyűlt a vér, meghalt a húgom, én pedig, akár a többiek, becsaptam az ajtót a kegyelem előtt.

Az oldalsó tornácablaknál állva nézem, ahogy szüleim döbbszent fölé hajolnak, azon tűnődöm, vajon anyám tartott-e engem úgy a születésemkor, a névadás pillanatában, mint a húgomat, amikor meghalt.

A novemberi fényben látom anyámat és apámat a veranda hátsó lépcsőjén ülve, karjukban a takaróba bebugyolált testet ringatva. Odaszorítom arcomat a konyha ablakához, a hideg üveghez, és csak nézem őket, nézem, ahogy mozog az ajkuk, nem elalvás előtti imát mondanak, hanem egészséges, csodás ébredésért esdekelnek. De az nem jön.

Csak a rendőrség. Jelentést írnak. A takaróból, amibe bebugyolálták, szivárog a vér. Azt is látom, még ma is.

Az emlékezet fellobbanása mélyen éget.

Az a vérfolt perzsel, de nem annyira, mint az, hogy láttam őt fedetlenül feküdni ott. Csak kitipegett a dűlőútra egy kószáló kismacska után. Látom a teherautó sofőrjét, ahogy a konyhaasztalnál ül, fejét kezébe temetve, és emlékszem, zokogott, hogy nem látta a kicsit. De én még most is látom őt, és képtelen vagyok elfelejteni. Törékeny kis testét tanyánk udvarán zúzta össze a teherautó rakománya, vérét beitta a kocsikerekektől ledöngölt, kiaszott föld. Abban a pillanatban meglódult a mindenség, darabokra zúzott minden várakozóan tartott nyitott markot. Ma is hallom anyám szemtanú-sikolyát, látom apám rémült tekintetét.

A szüleim nem emelnek vádat; gazdálkodók, próbálnak tovább lélegezni, mozgásban tartani a testet, nehogy a lélek elsorvadjon. Anyám sír, amikor a ruhát teregeti. Alig háromhetes kishúgomat a keblére szorítja, és számomra felfoghatatlan, hogy egy nő legyengülve, alig néhány héttel negyedik gyermeke születése után végignézi a harmadik gyermeke véres halálát, és kicsordul belőle a tej a picinek, és kicsordul a bánat az eltemetett kislánya miatt. Apa ezerszer elmeséli nekünk vacsora után, milyen víztiszta, parttalan szeme volt a kishúgomnak, hogy szorította a nyakát mindig, amikor megölelte, és hogy kapaszkodott belé. Elfogadjuk a halála napját, mint balesetet. De hogy Isten engedte volna meg?

Éveken át a kishúgom villan át az éjszakáimon, a kavicsos úton összetört teste. Álmomban időnként ringattam őt a halványzöld takaró biztonságos gubójában, amire Anya kézzel hímezte Humpty Dumpty és Little Bo Peep alakját. Arra várok, hogy előbújjon és újjászülessen. Ehelyett megnyílik a föld, és elnyeli őt.

A sír szélén csoszogunk a porban, és az égboltozat darabokra hullik szét. A koporsónak ütődik egy göröngy, szétomlik. Szétomlik kicsi tejfelszőke húgom fölött, aki együtt nevetgélt és hancúrozott velem; és amikor hátravetett fejjel nevetett, hófehér arcocskáján boldogság-gödröcskék jelentek meg, én pedig magamhoz öleltem a benne kacagva fickándozó életet. Lapos sírkövet helyeznek fölé, fekete gránitlapot, amin dátum sem áll, csak nevének öt betűje. Aimee. Azt jelenti: „szeretett”. Az volt. Szerettük őt. És ahogy a sírkövet elhelyeztük, halálos ágyát bezártuk, úgy csukódott be az életünk.

Becsukódott a kegyelem bármiféle megnyilvánulása előtt.

Valóban, amikor eltemetsz egy gyermeket – vagy csak egyszerűen felkelsz mindennap, és éled a nyers életet –, elmormogod a

hangtalan kérdést. Senki sem hallja. Létezhet egy *Isten – aki jó?* Egy jó ajándékokat osztogató Isten, amikor hosszú éjszakákon át üresen áll a bölcső, a koporsót pedig szétrágják a rovarok? Hol van Isten *egyáltalán?* Hogyan lehet *Ő jó*, amikor kisgyermek halszékbe kerül, házasságok omlanak össze, álmok foszlanak szerte, mint szélben a por? Hol van a nekünk ajándékozott kegyelem, amikor terjed a rák, gyötör a magány, és hangtalanul meghal, ok nélkül letör, elmállik bennünk sok névtelen darabka? Hol rejtőzik az Úr öröme, az az Isten, aki jó dolgokkal tölti meg a földet, és hogyan élhetek teljes életet, amikor az élet tele van fájdalommal? Hogyan ébredhetek rá az öröme, a kegyelemre, a szépségre és mindarra, amit a legteljesebb élet jelent, amikor érzéketlennek kell maradnom a veszteségekkel, az összetört álmokkal és mindennel szemben, ami kiüresít?

Apám, anyám, bátyám és a legkisebb húgom, az egész családnak, mindannyian éveken át némán kérdeztük ezeket a kérdéseket. Évekig üresek maradtunk. És aztán, évek múltán újra megtelünk – elidegenedéssel. Ökölnél szorított kézzel élünk. Amit Isten egyszer egy novemberi napon adott nekünk, túl mélyen hasított belénk. Ki akarna újra kockáztatni?

Évekkel később a barna kockás kanapé egyik végén ülök. Apám egész nap traktort vezetett, viselte a tűző nap és a szél hevét. Elnyújtózik a kanapén, megkér, hogy simogassam a haját. Simogatom a sapka szélétől begöndörödő rakoncátlan fürtöket. Lehunyja a szemét. Felteszek néhány kérdést, amit nyitott szemébe nézve sosem mertem volna.

– Apa, te jártál templomba? Úgy értem, régebben?

Két szomszéd család visz felváltva engem, Bibliával a kézben, szépen kivasalt ruhában a vasárnap délelőtti istentiszteletre. Apa ilyenkor dolgozik.

– Igen, gyerekkoromban jártam. Minden vasárnap elmentünk a nagymamáddal, amint elkészültünk a fejéssel. Neki fontos volt.

Szememet az ujjaim köré csavarodó sötét fürtjein tartom.
Kisimítom a gubancokat.

– De neked nem fontos? – a szavak, amiket alig hallhatóan
suttogok, megakadnak.

Felgyúri kockás ingujját, megmozdítja a fejét, de a szeme még
mindig zárva.

– Hát...

Várom, a kezem fésül tovább, várok, hogy megtalálja a
szavakat azokra az érzésekre, amelyek sehogyan sem illeszkednek a
mondatok merev nyakkendőihez, kikeményített gallérjaihoz.

– Nem, már nem igazán. Amikor Aimee meghalt, ezt lezártam
magamban.

Képek villannak előttem. Lehunyom a szemem; forog velem a
világ.

– Ha van is ott fent valaki, aznap biztosan elaludt a
kormánykeréknél.

Nem szólok egy szót sem. A torkomban ég a gombóc, a parázs.
Csak simogatom a haját. Próbálok enyhíteni a fájdalmát. Előkotor
még néhány érzést. Szavakba gyömöszöli őket.

– Miért engedné valaki, hogy egy gyönyörű szép kislány ilyen
értelmetlen, szükségtelen halált haljon? Ráadásul nem is csak
meghalt. *Megölték.*

Ez a szó eltorzítja az arcát. Legszívesebben átölelném, hogy
ne fájjon neki, hogy elmúljon az egész. A szeme csukva marad,
de csóválja a fejét, visszaemlékezve mindarra, amivel nemet lehet
mondani arra a rettenetes novemberi napra, amelyik rányomta
bélyegét az életünkre.

Apu nem szól többet. A fejcsóválás mindent elmond, kifejezi
zárt kezünket, megsebzett, remegő öklünket. Nem. Nincs jószágos
Lény, nincs kegyelem, nincs értelme az egésznek. Apám, a jó
gazda, aki annyira szerette kislányát, hogy azt csak a szeme tudta

kifejezni igazán, ritkán mondta ezt így el; csak olyankor, amikor lehunyta a szemét, és megkért, hogy ujjaimmal simítsam el a napját. De ezeket amúgy sem kell kimondani. Ezeket egyszerűen megéljük, mint minden meggyőződést.

Mi megéltük.

Nem, Isten!

Nincs Isten.

Ez a világ mérgezett levegője, ez a tüdőnkben égő, beszívott lég, ez a „Nem, Isten!”? *Nem, Isten, nem fogadjuk el, amit adsz! Nem, Isten, a Te terved egy kibelezett, vérző káosz, és én nem erre jelentkeztem, és Te komolyan azt hitted, hogy ezt fogom választani? Nem, Isten, ez ronda, csupa zűr, és Te semmit nem vagy képes jól csinálni, és egyszerűen csak vidd innen ezt a sok fájdalmat, és innentől majd én átveszem, köszi! Ja, és kösz a nagy semmit!* Nem ez az ember öröksége, a Kert hagyatéka?

Felébredek, lelépek a deszkapadlóra, és elhiszem a hazugságot, amit a Kígyó sziszeg; a korokon átívelő hadjáratának visszhangzó refrénjét: Isten nem jó. Mozgalmának sarokköve ez. Isten megvonja a jót a gyermekeitől; Isten nem szeret őszintén, teljesen bennünket.

Kételkedve Isten jóságában, nem bízva szándékában, elégedetlenül azzal, amit adott, vágyunk... Én *vágytam... a többre.* A legteljesebb életre.

Végigsiklik a szemem a földeken. A kert maradék része nem elég. Sosem lesz elég. Isten azt mondta, az ember ne egyen a jó és rossz tudásának fájáról. Én pedig felnyögök, hogy Isten kitepte a kezemből azt, amit akartam. Nem is: amire *szükségem volt.* Bár még elsuttogni is alig tudom, úgy élek, mintha Ő ellopta volna, amit én jogosan az enyémnek tekintek: a legboldogabb gyerekeket, vég nélkül boldog házasságot, hosszú, megelégedett, halállal dacoló napokat. A tükörbe nézek, és ha félelem nélkül

Őszinte vagyok – amim van, aki vagyok, ahol vagyok, ahogyan vagyok, amit kaptam –, egyszerűen nem elég! A Kígyó kiölti villás nyelvét, és én naponta a kételyben élek, ránézek a tükörképemre, és megkérdem: Csakugyan szeret engem Isten? Ha igazán, mélységesen szeret, miért vonja meg tőlem azt, ami szerintem teljes mértékben táplálásomra lenne? Miért élek az elutasítottság, elégtelenség, fájdalom érzésében? Hát nem akarja, hogy *boldog* legyek?

Kezdetől fogva mindannyian a Kert történetét éljük újra.

A sátán többet akart. Több hatalmat, több dicsőséget.

Lényegét tekintve a sátán hálátlan alak. Mérgét beleereszti Éden szívébe. A sátán bűne lesz az egész emberiség első bűne is: *a hálátlanságé*. Ádám és Éva egyszerűen, fájdalmasan hálátlanok az iránt, amit Isten adott.

Vajon nem ez az összes bűnöm okozója?

A bűnbeesésünk az volt és az is lesz mindig, hogy nem elégszünk meg Istennel, és azzal, amit ad. Valami többre, valami másra éhezünk.

Ott állunk a tiltott gyümölcstől roskadozó fa előtt, és hallgatunk a gonosz suttogására: „Amelyik napon esztek abból, megnyílik a szemetek...” (1Mózes 3:5). Pedig a szemünk már kezdetben is nyitott volt. A látásunk tökéletes. Szétnézve azt láttuk, hogy a világ túlcsordul a jóságtól. A tekintetünk mindenütt Isten dicsőségét fedezte fel. Olyannak láttuk Istent, amilyen Ő valójában: jónak. Ám elcsábított a megtévesztés, hogy a teljes élet ennél többről szól; hogy van még mit látni. És valóban, volt még mit látni: a csúfságot, amit addig nem láttunk, a bűnösséget, amivel még nem találkoztunk, a veszteséget, amit még nem ismertünk.